

ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง
พุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา

พระสุริยา ไชยประเสริฐ

สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

อีเมล : phrasuriya2014@gmail.com

สุภาณี เส็งศรี

สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

อีเมล : supanees@nu.ac.th

กอบสุข คงมนัส

สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

อีเมล : k.kobsook@gmail.com

Received: November 21, 2022 Revised: July 15, 2022 Accepted: December 25, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนก่อนเรียนของนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ และ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนกึ่งเพชร ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่อง พุทธประวัติ (2) แบบประเมินคุณภาพกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง (3) แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา (4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พุทธประวัติ มีจำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.857 และ (5) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตาม หลักไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.786 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบ dependent

ผลการวิจัย พบว่า (1) กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์เท่ากับ 86.8/87.83 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้, ไตรสิกขา, ไมโครเลิร์นนิ่ง, พุทธประวัติ, ธรรมศึกษาชั้นตรี, มัธยมศึกษา

THE RESULTS OF USING THE PRINCIPLE OF THREEFOLD TRAINING WITH MICRO-LEARNING INSTRUCTIONAL ACTIVITIES FOR PROMOTING DHAMMA LEARNING ON THE TOPIC “THE LIFE OF BUDDHA” OF ELEMENTARY DHAMMA STUDIES LEVEL STUDENTS IN SECONDARY SCHOOL

Phrasuriya Chaiprasert

E-mail: Phrasuriya2014@gmail.com

Educational Technology and Communication, Faculty of Education, Naresuan University

Supanee Sengsri

E-mail: Supanees@nu.ac.th

Educational Technology and Communication, Faculty of Education, Naresuan University

Kobsook Kongmanus

E-mail: k.kobsook@gmail.com

Educational Technology and Communication, Faculty of Education, Naresuan University

Abstract

In this quasi-experimental research investigation, the researcher aims to (1) study the use of the principle of threefold training with micro-learning instructional activities for promoting dhamma learning on the topic “the Life of Buddha” for Secondary level dhamma students with the criterion efficiency of 80/80, (2) compare the learning achievements with the pre-test scores of the students to investigate the use of the principle of threefold training with micro-learning instructional activities for promoting dhamma learning on the topic “the Life of Buddha” for secondary students who are in elementary dhamma level, and (3) examine student satisfaction towards the use of the principle of threefold training with micro-learning instructional activities for promoting dhamma learning on the topic “the Life of Buddha” for the secondary students.

The sample of this research consisted of thirty secondary students studying in elementary dhamma studies level in the second semester of the academic year 2022 at Kingpetch School selected using the technique of simple random sampling. The research instruments consisted of the following: (1) the principle of threefold training with micro-learning instructional activities for promoting dhamma learning on the topic “the Life of Buddha”; (2) a quality evaluation form to assess the use of the principle of threefold training with micro-

learning instructional activities for promoting dhamma learning on the topic “the Life of Buddha”; (3) lesson plans based on the principle of threefold training process; (4) a 20-item learning achievement test on the Life of the Buddha lesson with the reliability of 0.857; and (5) a student satisfaction evaluation form to examine students’ satisfaction towards the use of the principle of threefold training with micro-learning instructional activities for promoting dhamma learning on the topic “the Life of Buddha” for the secondary students with the reliability of 0.786. Data were analyzed using mean and standard deviation. The technique of dependent t-test was also employed.

The findings are as follows:

1. The principle of threefold training with micro-learning instructional activities for promoting dhamma learning on the topic “the Life of Buddha” for dhamma secondary students constructed by the researcher exhibited an efficiency of 86.8/87.83 at a higher level than the criterion.

2. The secondary students' learning achievement was higher than the scores prior to the study at the statistically significant level of .05.

3. The students exhibited satisfaction with the use of the principle of threefold training with micro-learning instructional activities for promoting dhamma learning on the topic “the Life of Buddha” for the secondary students at the highest level ($\bar{X} = 4.51$).

Keywords: learning activities, threefold training, microlearning, Life of Buddha, elementary level dhamma students, Secondary level

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กล่าวถึงว่า การศึกษาเป็นรากฐานแห่งปัญญา เมื่อมีการศึกษาและปัญญาได้ ชื่อว่าเป็นผู้ฉลาด เข้าใจรู้ในสิ่งที่ควรรู้ เข้าใจการละเว้นในสิ่งที่ควรละเว้น พุทธศาสนิกชนในพระพุทธศาสนา ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในประเทศไทยนั้นซึ่งมีพุทธศาสนิกชน เป็นส่วนมากจึงควรศึกษาได้ทั้งฝ่ายปริยัติ และฝ่ายปฏิบัติตามเหตุผลสมควร สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (สมเด็จพระสังฆราช พระองค์ที่ 10) พ.ศ. 2435 จึงได้ทรงพระดำริวิธีการเล่าเรียนพระธรรมวินัย สำหรับสอนภิกษุสามเณรวัดบวรนิเวศวิหารเป็นครั้งแรกเพื่อที่จะเป็นพื้นฐานนำไปสู่สัมมาปฏิบัติ ตลอดจนเผยแผ่พระพุทธศาสนา ต่อมาพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราวุธวัฒน สดเด็จพระสังฆราชเจ้าทรงพิจารณาเห็นว่า การศึกษานักธรรมมิได้เป็นประโยชน์ต่อภิกษุสามเณรเท่านั้น แม้ผู้ที่ยังครองฆราวาสวิสัยก็จะได้ประโยชน์จากการศึกษานักธรรมด้วย โดยเฉพาะสำหรับเหล่าข้าราชการครู จึงทรงตั้งหลักสูตรนักธรรมสำหรับฆราวาส ขึ้น เรียกว่า “ธรรมศึกษา” มีครบทั้ง 3 ชั้น คือ ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก ซึ่งมีเนื้อหาเช่นเดียวกับหลักสูตรนักธรรมของภิกษุสามเณร เว้นแต่วินัยบัญญัติที่ ทรงกำหนดใช้เบญจศีล เบญจธรรม และอุโบสถศีลแทน หลักสูตรธรรมศึกษาพร้อมทั้งปรับเนื้อหาหลักสูตรธรรมศึกษาให้น้อยลง ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจ และซาบซึ้ง ในคุณพระรัตนตรัย และมีทักษะในการคิด และการปฏิบัติตนถูกต้องตามหน้าที่ของชาวพุทธที่ดี (สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง, 2561, หน้า 39) การที่จะเป็นผู้รอบรู้หรือนักปราชญ์ได้นั้นจะต้องสนใจศึกษา รู้จักคิด รู้จักสอบถามผู้รู้ และรู้จักจดจำบันทึกซึ่งประเทศของเราขาดคุณสมบัติเหล่านี้มาก จึงทำให้ประเทศเราขาดผู้รอบรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างมากมาย สำหรับการเรียนรู้ในแบบการท่องจำมีความจำเป็นเมื่อรู้ และเข้าใจแล้วความจำก็มักเสื่อมหายได้ง่ายจึงต้องมีการบันทึกเอาไว้เพื่อป้องกันการสูญหายซึ่งการบันทึกก็มีทั้งการจดลงเป็นหนังสือหรือการบันทึกเป็นเสียงเป็นภาพเพื่อเอาไว้ศึกษากันลืมหืมหรือเพิ่มเติมหรือเอาไว้สอนผู้อื่นต่อไป (พระธรรมกิตติวงศ์ สุรเตโช, 2548, หน้า 148 - 150) ดังนั้นจึงควรเร่งส่งเสริมให้เด็กไทย มีคุณสมบัติของนักปราชญ์เหล่านี้มากขึ้น เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของสังคมไทยกันต่อไป สุรเกียรติ อาชานานุภาพ (2552, หน้า 7) อธิบายว่าปัจจุบันเด็กไทยไม่ชอบค้นคว้า อ่านหนังสือหรือหาความรู้จากผู้รู้ด้วยตัวเอง ไม่สนใจที่จะเรียนรู้ประสบการณ์หรือความรู้ในตัวคนของผู้อื่น ชอบพูดมากกว่าฟัง ชอบท่องจำเพื่อสอบเอาคะแนนมากกว่าแสวงหาความรู้จริง ไม่ชอบคิดเรื่องที่ ลุ่มลึกไม่ชอบถามหรือถามไม่เป็น ขาดทักษะการตั้งข้อสังเกต ข้อสงสัย กระบวนการเรียนรู้แบบไตรสิกขาที่ใช้ได้ในทุกยุคสมัย แม้ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ (สังคมออนไลน์) ควบคู่กับการเรียนรู้โดยไมโครเลิร์นนิ่ง ในปัจจุบัน ซึ่งเปิดโอกาสให้เราสามารถค้นคว้าหาข้อมูล และความรู้ได้สะดวกสบาย เพียงแค่กดปลายนิ้ว ซึ่งจัดว่าเป็นความก้าวหน้าครั้งใหญ่ในเรื่อง ของการฟัง คือ ขั้นตอนแรกของการกระบวนการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีทักษะการคิด ถาม เขียน ที่ดีพอ จึงจะทำให้การเรียนรู้มีความสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการไหลของข้อมูลมาก และเร็ว ซึ่งมีทั้งข้อเท็จจริงข้อจริง จึงยังต้องมีความคิดวิจารณ์ญาณ ใคร่ครวญ ตั้งข้อสงสัย และสกัดข้อเท็จจริงออกจากข้อจริงให้ได้

สภาพปัจจุบัน โรงเรียนกิงเพชร ได้ทำการเปิดการเรียนการสอนธรรมศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2561 ซึ่งในการเรียนการสอนมีนักเรียนจำนวนไม่น้อยทำการสอบไล่ธรรมศึกษา ดังนั้น สำหรับการถ่ายทอดความรู้ในแบบปกตินั้น สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจได้ระดับหนึ่ง แต่มีเนื้อหาบางส่วนที่นักเรียนยากต่อความรู้ความเข้าใจ

เนื่องจากไม่มีสื่อที่เป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนโดยเฉพาะวิชาพุทธประวัติ ซึ่งต้องใช้การคิดวิเคราะห์เรื่องราวในเนื้อหานั้น ๆ ให้กระจ่างอย่างเช่น ตอนประสูติ ตอนตรัสรู้ ตอนปรินิพพาน และตอนหลังจากปรินิพพาน

จากปัญหาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ในการเรียนวิชาพุทธประวัติจะมีเนื้อหาที่ยาก และไม่มีรูปภาพประกอบหรือสื่อที่จะทำให้ให้นักเรียนมองเห็นเป็นรูปธรรมทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อต่อการเรียนพุทธประวัติ ดังนั้นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาได้คือ การปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสม แต่เนื่องจากวิธีการสอนมีหลากหลายวิธี แต่ละวิธีก็มีส่วนดีแตกต่างกัน ผู้สอนจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณในการพิจารณาในเลือกวิธีการสอน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และวัยของผู้เรียนเป็นสำคัญและกระบวนการเรียนรู้ การที่ผู้วิจัยนำหลักธรรมทาพุทธศาสนาไปปรับใช้ในการเรียนการสอน โดยการใช้หลักไตรสิกขาร่วมกับโมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อที่จะให้ผู้เรียนคุณภาพ ใช้หลักไตรสิกขาร่วมกับโมโครเลิร์นนิ่ง มาประยุกต์ใช้เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถกล่าวสรุปได้ว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารมีความทันสมัย การเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขา ประกอบกับการใช้โมโครเลิร์นนิ่งเพื่อเป็นสื่อและสาร ในการเรียนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งเป็นการสอนแบบบรรยายพร้อมทั้งใช้สื่อที่เป็นแบบโมโครเลิร์นนิ่งมาประกอบการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนกับผู้สอนเข้าใจตรงกัน พร้อมทั้งเกิดการการเรียนรู้ในการสื่อสารไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจ การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับโมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ เป็นสื่อที่สามารถปรับเพิ่มเนื้อหาการเรียนรู้ให้เข้าใจได้ง่ายต่อการเรียนพร้อมทั้งการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนให้สูงขึ้นตามความคาดหวังของผู้วิจัยจากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้มี ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับโมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ มาช่วยในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน รายวิชาพุทธประวัติ ที่สอนด้วยใช้นักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ สำหรับนักเรียนในการนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสอบวัดระดับความรู้ทางพุทธศาสนาในรายวิชาพุทธประวัติและสามารถนำทักษะไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และมีคุณค่าสำหรับประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับโมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนก่อนเรียนของนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับโมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับโมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องพุทธประวัติ

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาชั้นตรี ที่เรียนด้วยใช้ไตรสิกขาร่วมกันไม่โครเลิร์นนิ่ง เรื่อง พุทธประวัติ สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนประถมศึกษาชั้นตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัด กรุงเทพมหานคร เขตราชเทวี โรงเรียนมัธยมศึกษาแม่กษัตริย์พิทยา โรงเรียนศรีอยุธยาวิทยาลัย โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย โรงเรียนกิ่งเพชร โรงเรียนวัดชัยมงคล จำนวน 300 คน จากทั้งหมด 5 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนประถมศึกษาชั้นตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนกิ่งเพชร จำนวน 30 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบจับฉลาก

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไม่โครเลิร์นนิ่ง เรื่องพุทธประวัติ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ และความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไม่โครเลิร์นนิ่ง เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางให้กับโรงเรียนหรือสถาบันต่าง ๆ ได้นำเทคนิคในการออกแบบสื่อ และกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไม่โครเลิร์นนิ่ง ในการอบรมให้กับครูหรือผู้ที่สนใจ
2. เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไม่โครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ เพื่อพัฒนาทักษะให้กับนักเรียนประถมศึกษาชั้นตรี
3. เป็นแนวทางให้กับพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน และครูสอนพระพุทธศาสนา สามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไม่โครเลิร์นนิ่ง ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในเนื้อหาอื่น ๆ ได้

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความหมายของไม่โครเลิร์นนิ่ง หมายถึง สื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งซึ่งแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ เป็นกลยุทธการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยใช้ชุดเนื้อหาการเรียนรู้เป็นหน่วยประกอบด้วยกิจกรรมขนาดเล็กเป็นหลักสูตรระยะสั้นที่มีการวางแผนเป็นอย่างดี ออกแบบมาเพื่อให้เหมาะกับขีดจำกัดของสมองมนุษย์ในด้านของช่วงความสนใจและหลีกเลี่ยงการรับรู้มากเกินไป แม้ว่าแนวคิดของการเรียนการสอนแบบจุลภาคจะมีมานานแล้ว แต่คำว่า "ไม่โครเลิร์นนิ่ง" ยังไม่ถูกนำมาใช้จนกระทั่งครั้งที่ทศวรรษที่ผ่านมา

ความหมายของไม่โครเลิร์นนิ่ง ศยามน อินสะอาด (2561) ได้อธิบายว่า ไม่โครเลิร์นนิ่ง เป็นการนำส่งความรู้ขนาดเล็กเน้นกิจกรรมการเรียนรู้แบบ "ไม่โคร" หรือการเรียนรู้ที่ละเล็กทีละน้อยในสภาพแวดล้อมของสื่อดิจิทัล สามารถเสริมไปกับกิจวัตรประจำวันของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีโดยใช้เทคโนโลยีแบบ "push" ซึ่งเป็น

เทคโนโลยีในการส่งข้อมูลไปยังโทรศัพท์มือถือแบบอัตโนมัติ ไมโครเลิร์นนิ่งเป็นทางเลือกใหม่การรับข้อมูลแบบฉับไวและทันเหตุการณ์(Real Time) และการใช้อุปกรณ์มือถือของผู้เรียนซึ่งมีระบบการเรียนที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกมีแรงจูงใจ มีแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ที่สามารถประสบความสำเร็จได้

ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา บรรเทา กิตติศักดิ์ (2544, หน้า 289 – 290) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา เป็นวิธีสอนที่ยึดศีลสมาธิและปัญญาเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยนักเรียนมีศีลสิกขา คือ สรรวมกายวาจาให้ถูกต้องอยู่ในองค์แห่งศีล มีจิตสิกขา คือฝึกจิตให้สงบ มั่นคง ผ่องใส ระวังจากกิเลส เมื่อจิตสงบมั่นคงเป็นจิตที่ฝึกดีแล้วก็เป็จิตอันควรแก่การทำงานที่จะพิจารณาธรรมได้ ตรงกับสภาพความเป็นจริง ปัญญาสิกขา คือการพิจารณาร่างกาย ความรู้สึกนึกคิดของตนในขณะที่มีสมาธิว่า ทุกสิ่งทุกอย่างต่างก็เกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป เป็นของไม่เที่ยง ไม่ทนทาน ไม่สามารถตั้งอยู่ได้ เป็นของที่ไม่ควรยึดถือเป็นการอบรมคนให้เข้าใจหลักสภาพความเป็นจริง เพื่อละกิเลส ละทุกข์ หากอบรมปัญญาแล้ว สมาธิและศีลก็จะมั่นคงขึ้นตามลำดับ ปัญญาสิกขาจึงเป็นการใช้ปัญญาพิจารณาทุกข์หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ฉะนั้นการสอนแบบไตรสิกขาจึงเป็นการสอนที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง

ความหมายของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา สุณีย์ ผจญศิลป์ (2546, หน้า 19) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขามี 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูให้นักเรียนดูรูปภาพ ข่าวหรือหัวข้อข่าวจาก หนังสือพิมพ์ หรือสร้างสถานการณ์ให้อยู่ในขอบข่ายเนื้อหาที่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเลือกกระทำผิดศีลธรรม หรือถูกศีลธรรมในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่จะให้ต่อไป

ขั้นที่ 2 ขั้นศีลสิกขา ครูกำหนดสถานการณ์ให้และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความรู้สึกต่อสถานการณ์ในการเลือกกระทำผิดหลักศีลธรรมหรือถูกหลักศีลธรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นจิตตสิกขา หรือการทำสมาธิ การนำจิตที่ฝึกฝนจนสงบแล้วในขั้นต้นมาควบคุมสติให้ระลึกรู้สึกอยู่กับลมหายใจเพื่อระลึกรู้แน่วแน่ที่จุดเดียวจนจิตสงบผ่องใสปราศจากสิ่งรบกวนหรือทำให้เศร้าหมอง และจิตใจอยู่ในสภาพพร้อมเหมาะสมควรกับการใช้งานมากที่สุดโดยครู ให้หลักใน

การฝึกสมาธิ 2 ขั้นตามลำดับดังนี้

1. ระลึกรู้ถึงคุณพระรัตนตรัย แล้วนั่งขัดสมาธิ ขาขวาทับขาซ้าย หงายมือขวาทับมือซ้ายตั้งกายตรงแต่ไม่เกร็งตัว

2. หลับตาหรือเพ่งมองรูปภาพที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน จิตใจจดจ่อเกี่ยวกับเรื่องนั้นเพียงเรื่องเดียว กำหนดลมหายใจเข้า-ออก แล้วกล่าวภาวนาสั้น ๆ เกี่ยวกับภาพที่เพ่งมองหรือสถานการณ์นั้น ๕ นาที เมื่อทดสอบได้แล้วว่านักเรียนมีสมาธิ ให้นักเรียนออกจากสมาธิได้

ขั้นที่ 4 ขั้นปัญญาสิกขา การกำหนดพิจารณาผลที่เกิดขึ้นในใจของตนในการเลือกปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผลโดยการปฏิบัติตามกระบวนการพัฒนาปัญญา 3 ด้าน คือ

1. การฟังและการอ่าน (สุตมยปัญญา)

2. การคิดทบทวนพิจารณาหาเหตุผลความเป็นไปได้และไม่ได้ แล้วทดสอบกับข้อมูลเดิมที่ได้ฟังได้อ่านมา (จิตตมยปัญญา)

3. การลงมือปฏิบัติเพื่อทดสอบสิ่งที่ได้มาจากการฟัง การอ่านและการคิด (ภาวนามยปัญญา)

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปผลและประเมินผล ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดและสาระสำคัญของบทเรียนโดยครูเพิ่มเติมส่วนที่บกพร่องให้สมบูรณ์มากขึ้น ครูวัดและประเมินโดยพิจารณาจากการตอบคำถามความสนใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

ความหมายของประสิทธิภาพ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, หน้า 7) ได้อธิบายว่า การทดสอบประสิทธิภาพไว้ว่า การหาคุณภาพของสื่อการสอน โดยพิจารณาตามขั้นตอนของการพัฒนาสื่อ เป็นการทดสอบคุณภาพตามหลักการ เพื่อให้สื่อมีคุณภาพในชิ้นงานนั้น สำหรับการผลิตสื่อการสอนการนำสื่อไปทดสอบด้วยกระบวนการสองขั้นตอน คือ การทดสอบประสิทธิภาพเบื้องต้น (Try Out) และการทดสอบประสิทธิภาพการสอนจริง (Trial Run) เพื่อหาคุณภาพของสื่อตามขั้นตอนที่กำหนดใน 3 ประเด็น คือ การทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นการช่วยให้นักเรียนผ่านกระบวนการเรียน และทำแบบประเมินสุดท้ายได้ดี และการทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

หลักสูตรธรรมศึกษาตรี โดยสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง (2561, หน้า 1-9) ได้อธิบายว่า “นักธรรม” และ “ธรรมศึกษา” เกิดขึ้นตาม พระดำริของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นการศึกษา พระธรรมวินัยในฉบับภาษาไทย เพื่อให้ภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป ผู้เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาสามารถศึกษาหลักธรรมคำสอนได้ทั่วถึง เพื่อที่จะได้เป็นพื้นฐานให้กับสังคมในยุคปัจจุบันนำไปสู่สัมมาปฏิบัติ ตลอดจนสืบอายุพระพุทธศาสนาและเผยแผ่ให้กว้างไกลออกไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุปรียา เปลือยหนองแข้ ประภัสสร ปรีเอี่ยม และวิลัน จุมปาแฝด (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบไตรสิกขา เรื่อง หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไตรสิกขา เรื่อง หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ E1/E2 ได้เท่ากับ 84.96 /84.86 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา มีค่าเท่ากับ 0.7150 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบไตรสิกขาอยู่ในระดับมาก

สรลักษณ์ ลีลา (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจุลภาค ด้วยหนังสือมีชีวิตเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงประมวลผล กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบจุลภาคด้วยหนังสือมีชีวิต จำนวน 5 ท่านผลการศึกษาพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมในการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจุลภาคด้วยหนังสือมีชีวิตในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.48$) และผลการประเมินความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจุลภาคด้วยหนังสือมีชีวิตเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงประมวลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.51$)

พระวโรกาส ดิถีชุลี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง พุทธประวัติ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเหล่าหมิงจังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง พุทธประวัตินักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเหล่าหมิง เป็นกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงการจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขาเป็นกระบวนการเรียนรู้เป็นไปในลักษณะของการบูรณาการที่ประกอบด้วย ศิล สมาธิ ปัญญา ศิล เป็นการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ทักษะพิสัยสมาธิเป็นการเรียนรู้ด้านเจตคติ ปัญญาเป็นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ผู้วิจัยเพียงแนะนำให้คำปรึกษาจูงใจใฝ่เรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดลงมือค้นคว้าคิดวิเคราะห์ตามขั้นตอนของกิจการการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการของการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาพบว่า การจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง พุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 24.06 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.22 แสดงว่าประสิทธิภาพหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนการสอนแบบไตรสิกขา เรื่อง พุทธประวัติ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพของกระบวนการ และผลลัพธ์ $E_1/E_2 = 82.11/80.22$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาเรื่อง พุทธประวัติ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Jahnke, Lee, Pham, and He (2020) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Unpacking the Inherent Design Principles of Mobile Microlearning" กลุ่มตัวอย่างได้แก่ พนักงานภายในและพนักงานภายนอกของสำนักงาน เป้าหมายของการศึกษานี้ คือ การสำรวจการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์ม Mobile Microlearning ผลการศึกษาพบว่า พนักงานสามารถเรียนรู้วิธีติดต่อวิดีโอได้ผ่านโมบายดั่งนั้น ไมโครเลิร์นนิ่งแบบเคลื่อนที่มีส่วนช่วยในการฝึกอบรมส่วนบุคคลในที่ทำงานได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์ลึกซึ้ง หรือการเรียนรู้ที่มีความหมายมากจนเกินไป เพราะเป็นการเรียนรู้ในระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขา ร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่อง พุทธประวัติ (2) แบบประเมินคุณภาพกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขา ร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง (3) แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา (4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พุทธประวัติ มีจำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.857 และ (5) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินความพึงพอใจ ทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.786 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาข้อมูลโดยการหาคุณภาพกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนก่อนเรียนของนักเรียนประถมศึกษาชั้นตรีใช้การทดสอบค่าที แบบ dependent

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง โดยมีรายละเอียด และขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนกิงเพชร เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการ ทดลอง สอน และเก็บข้อมูล

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบจับฉลาก จำนวน 30 คน เพื่อทำการทดลองโดยการสอนด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับ นักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนกิงเพชร โดย แบ่งกลุ่มเก่ง 9 คน กลุ่มปานกลาง 17 คน และกลุ่มอ่อน 9 คน

3. ขั้นตอนดำเนินการตามแผนการสอนแบบตามหลักไตรสิกขา ดังนี้

3.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนชี้แจงวิธีการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่อง พุทธประวัติ และให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) ก่อนเข้าสู่บทเรียน

3.2 ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนในบทเรียน ให้นักเรียนเรียนบทเรียนบนสื่อไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่อง พุทธประวัติ และทำกิจกรรมระหว่างเรียน ตั้งแต่ต้นจนจบ กระบวนการเรียน ตามหลักไตรสิกขา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นศีล หมายถึง เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน โดยผู้สอนสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียนด้วยการยิ้มแย้ม และทักทายสนทนากับนักเรียนด้วยไมตรีจิต สวดมนต์ นั่งสมาธิ แผ่เมตตา และอธิบาย วิธีการสอนในแต่ละขั้น พร้อมอธิบายเนื้อหาคร่าว ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจตอบสนองต่อการเรียนการสอน ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายในกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่องพุทธประวัติ แต่ละครั้งทบทวนความรู้เดิม สร้างความสนใจให้นักเรียนซึ่งมีวิธี ให้ผู้เรียนนั่งสมาธิเพื่อเตรียมพร้อม จากนั้นผู้สอนให้ผู้เรียนดูรูปภาพเกี่ยวพุทธประวัติ แต่ละตอน พร้อมบรรยายประกอบตั้งคำถาม ถาม-ตอบ ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ได้แสดงความคิดเห็นที่ได้เรียนวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง ในกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่องพุทธประวัติ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสมาธิ หมายถึง ขั้นที่นักเรียนต้องรวบรวมจิตใจ ความคิดให้แน่วแน่เป็นจุดเดียวไม่ซัดส่ายไปสู่เรื่องอื่น โดยผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องพุทธประวัติผ่านคลิปวิดีโอฉบับการ์ตูน ตั้งแต่ ตอนประสูติ ตอนตรัสรู้ ตอนพุทธกิจ และตอนปรินิพพาน แต่ละตอนครูบรรยายประกอบ เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ตามไปด้วยเพื่อเสริมความเข้าใจในเนื้อหาพุทธประวัติ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นปัญญา หมายถึง ผู้สอนให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มโดย แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่มเท่า ๆ กัน จากนั้นผู้เรียนช่วยกันทาย เกมภาพปริศนาพุทธประวัติแต่ละตอน หลังจากนั้นผู้สอนให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มมา จับฉลาก ภาพพุทธประวัติไปกลุ่มละ 1 ชุด โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำการระดมสมองสรุปเรื่องราวพุทธประวัติ โดยการทำเป็น My Mapping ในช่วงไหนและได้ข้อคิดอะไรบ้าง สำคัญอย่างไร พร้อมตกแต่งให้สวยงาม เมื่อนักเรียน ทำการสรุปเรื่องราวพุทธประวัติเป็น My Mapping เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปเรื่องพุทธประวัติ ที่กลุ่ม หน้าชั้นเรียน

3.3 ชั้นสรุปบทเรียน เพื่อสรุปกระบวนการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนได้ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post - test) เมื่อจบบทเรียนในแต่ละตอน จำนวน 20 ข้อ

3.4 ชั้นประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา เมื่อจบจากการเรียนการสอนทั้งหมดแล้ว

4. นำคะแนนที่ได้จากกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์เท่ากับ 86.8/87.83

ตาราง 1 ผลการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา

การหา ประสิทธิภาพ	จำนวน นักเรียน (คน)	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ประสิทธิภาพ E_1/E_2
		\bar{X}	SD	ร้อยละ	\bar{X}	SD	ร้อยละ	
1. รายบุคคล	3	43.6	2.30	87.33	17.6	1.52	88.33	87.33/88.33
2. กลุ่มย่อย	9	42.6	1.58	85.33	17.22	1.09	86.11	85.33/86.11
3. ภาคสนาม	30	43.4	1.99	86.8	17.56	0.89	87.83	86.8/87.83

จากตาราง 1 แสดงว่า ประสิทธิภาพของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 30 คน พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.8/87.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 2 ผลของการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนของนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับมัธยมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	วิธีการ	\bar{X}	SD	df	t	Sig.
30 คน	ก่อนเรียน	14.17	1.44	29	-20.82	.00*
	หลังเรียน	17.57	.898			

* $p < .05$

จากตาราง 2 แสดงว่า นักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรีที่เรียนกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) และด้านสื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 86.8/87.83 แสดงว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่องพุทธประวัติ ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง เกิดความสนุกและตื่นตัวกับการเรียนพร้อมทั้งเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ง่ายขึ้น พร้อมทั้งภาพเคลื่อนไหวกับเนื้อหาพุทธประวัติที่ดึงดูดความสนใจทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้ส่งผลที่ดีต่อการกระตุ้นในด้านสติปัญญาของผู้เรียนได้ง่ายขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัย พระวิระพันธ์ ดิคุชปถโย (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขาเรื่อง พุทธประวัติ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเหล่าหมีจังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง พุทธประวัตินักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเหล่าหมี เป็นกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงการจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขาเป็นกระบวนการเรียนรู้เป็นไปในลักษณะของการบูรณาการที่ประกอบด้วย ศิล สมาธิ ปัญญา ศิลเป็นการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ทักษะพิสัยสมาธิเป็นการเรียนรู้ด้านเจตคติ ปัญญาเป็นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ผู้วิจัยเพียงแนะนำให้คำปรึกษาจูงใจใฝ่เรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดลงมือค้นคว้าคิดวิเคราะห์ตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการของการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาพบว่า การจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง พุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 24.06 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.22 แสดงว่า ประสิทธิภาพหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนการสอนแบบไตรสิกขา เรื่อง พุทธประวัติ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพของกระบวนการ และผลลัพธ์ $E_1/E_2 = 82.11/80.22$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาเรื่อง พุทธประวัติ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตาม

สมมติฐานที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจ สนใจ กระตือรือร้น สนุกสนาน ทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อหน่าย ทำให้กระบวนการเรียนรู้ผู้สอนกับผู้เรียนเป็นไปในทางเดียวกัน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา จากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังการเรียน ปรากฏว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจ ในกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงออก ในกิจกรรมที่จัดขึ้นตามกระบวนการที่ตั้งไว้ในกิจกรรมผู้เรียนผู้ที่ใช้เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ ทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น จึงทำให้นักเรียนทำคะแนนได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรลักษ์ณ์ ลีลา (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจุลภาคด้วยหนังสือมีชีวิตเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงประมวลผล กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบจุลภาคด้วยหนังสือมีชีวิต จำนวน 5 ท่านผลการศึกษาพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมในการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจุลภาคด้วยหนังสือมีชีวิตในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64, SD = 0.48$) และผลการประเมินความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจุลภาคด้วยหนังสือมีชีวิตเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงประมวลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60, SD = 0.51$)

3. ผลประเมินความพึงพอใจต่อการสอนด้วยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเนื้อหาเรียบเรียงเข้าใจง่าย พร้อมทั้งยังเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้นและมีกิจกรรมที่น่าสนใจและสามารถเพิ่มพูนองค์ความรู้ได้อย่างครบถ้วนมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน ได้แก่ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว ความชัดเจนของเนื้อหา กิจกรรมที่เข้าใจง่าย ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมเข้าใจง่ายหลังจากทดสอบด้วยกิจกรรมแล้ว ทำให้ผู้เรียนกับผู้สอนเข้าใจและมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนพุทธประวัติของธรรมศึกษาชั้นตรีมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุปรียา เปลือยหนองแข้ ประภัสสร ปรีเอี่ยม และวิสัน จุมปาแฝด (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบไตรสิกขา เรื่อง หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนการสอนแบบไตรสิกขา เรื่อง หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ E1/E2 ได้เท่ากับ 84.96 /84.86 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนแบบไตรสิกขา มีค่าเท่ากับ 0.7150 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนแบบไตรสิกขา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ

ไตรสิกขาอยู่ในระดับมากและสรุปได้ว่า การนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง มาใช้ในการเรียนการสอนสามารถเพิ่มการเรียนรู้ให้กับธรรมศึกษาชั้นตรีในระดับชั้นมัธยมศึกษา ก่อนที่จะนำกิจกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนก่อนควรจะมีการทดสอบก่อนเริ่มกระบวนการเรียนรู้ในเนื้อหา นั้น ๆ พร้อมทั้งควรปรับปรุงเนื้อหาทำให้สมวัยอยู่เสมอและมีความเหมาะสมต่อผู้เรียน ควรศึกษาวิธีการใช้หรือคู่มือการใช้เสียก่อน เพื่อให้เกิดความชำนาญ และ ควรเตรียมสถานที่ พร้อมทั้งตรวจสอบอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้พร้อมกับการถ่ายทอดความรู้ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การเรียนด้วยการสอนแบบใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา ก่อนที่จะนำกิจกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนก่อนควรจะมีการทดสอบก่อนเริ่มกระบวนการเรียนรู้ในเนื้อหา นั้น ๆ พร้อมทั้งควรปรับปรุงเนื้อหาทำให้สมวัยอยู่เสมอและมีความเหมาะสมต่อผู้เรียน ควรศึกษาวิธีการใช้หรือคู่มือการใช้เสียก่อน เพื่อให้เกิดความชำนาญ และ ควรเตรียมสถานที่ พร้อมทั้งตรวจสอบอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้พร้อมกับการถ่ายทอดความรู้ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ไตรสิกขาร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมในการเรียนรู้ด้านสื่อและการออกแบบนวัตกรรมใหม่ๆ ให้กว้างขวาง เพื่อให้ผู้สอนมีสื่อและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย สะดวกต่อการเรียนสอนในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสมกับยุคการศึกษาในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์, 5(1), 7-20.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. (2544). จริยธรรมทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระธรรมกิตติวงศ์ ทองดี สุรเตโช ราชบัณฑิต ป.ธ. 9. (2548). พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุดคำวัด. กรุงเทพมหานคร: วัดราชโอรสาราม.
- พระวิระพันธ์ ดิกขปญโญ พร้อมคณะ. (2560). การจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง พุทธประวัติ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเหล่าหมี จังหวัดมุกดาหาร. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- ศยามน อินสะอาด. (2561). การออกแบบบทเรียนอีเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.

- สุนีย์ ผจญศิลป์. (2546). "ผลการสอนแบบไตรสิกขาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6" ปรินญาณิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- สุรเกียรติ์ อาชานานุกาพ. (2552). ตำราตรวจรักษาโรคทั่วไป โรคกับการดูแลรักษาและการป้องกัน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โอเอสดีที พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง. (2561). คู่มือดำเนินการจัดการเรียนการสอนและการสอบธรรมสนามหลวง. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สุปรียา เปลือยหนองแข้ ประภัสสร ปรีเอี่ยม และวิลัน จุมปาแฝด. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบไตรสิกขา เรื่อง หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด, ปรินญาณิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สรลักษณ์ ลีลา. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจุลภาคด้วยหนังสือมีชีวิตเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงประมวผล. เอกสารนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ สารสนเทศศาสตร์วิชาการ 2019 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพมหานคร.
- Heinich, Robert., Molenda, Michael., & Russel, James D. (1985). Instructional Media and the New Technologies of instruction. New York:
- John Wiley & Sons. Jahnke, I., Lee, Y.-M., Pham, M., & He, H. (2020). Unpacking the inherent design principles of mobile microlearning. Technology, Knowledge and Learning, 25, 585-619.